په شپېتمو کلونو کې د پښتو شعر څو بېلګې)

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	دلوونو فصل
راټولوونکی:	محمد اسمعیل یون
خپرندوی:	یون کلتوري یون
چاپشمیر:	۱۰۰۰ ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دويم چاپ:	۱۳۸۷ل کال
د راټولوونکي پرله پسې نومره:	(۳)
د خپرندوی پرله پسې نومره:	(۳)
کمپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

WWW.KHOST.AF

نیولیک

ګڼه	سرلیک	مخ
۱	د دويم چاپ سريزه	۱
۲	پیلامیه	۲
۳	دا کلی مه ورانوئ	۱۳
۴	دمیلاد شپو	۱۵
۵	دوه پوښتني	۱۷
۶	غزل	۱۸
۷	دادګناهو خبري	۲۰
۸	هيله	۲۲
۹	دقبر عذاب	۲۳
۱۰	رښتيني انځور	۲۵
۱۱	ګل سپرلی	۲۶
۱۲	ژوندي يادونه	۲۸
۱۳	دميني يادګار	۳۱
۱۴	د اوبو رنګ	۳۲
۱۵	دميني اور	۳۴
۱۶	سپېښتي	۳۵
۱۷	دپرون سندري	۳۶
۱۸	اپت	۳۷
۱۹	جګړه	۳۹

WWW.KHOST.AF

۲۰	زمابرخه	۴۰
۲۱	وروستۍ سلګۍ	۴۱
۲۲	دزنګ پترې	۴۳
۲۳	دمورلیک ته	۴۴
۲۴	د پېړۍ ګالیله	۴۶
۲۵	غوټه ونه	۴۸
۲۶	غزل	۵۰
۲۷	د زهروپیالې	۵۱
۲۸	دنظرباران	۵۲
۲۹	د تیغونو لو	۵۳
۳۰	دحجرو شهادت	۵۵
۳۱	اوښکې	۵۶
۳۲	غزل	۵۸
۳۳	غزل	۵۹
۳۴	دړنا نیالګي	۶۰
۳۵	ژوبل دردونه	۶۲
۳۶	دنوروږي	۶۴
۳۷	دځنګل جنازه	۶۶
۳۸	پردی ساقي	۶۷
۳۹	دمحبت ګلونه	۶۸
۴۰	دحقیقت ډولۍ	۷۰
۴۱	غزل	۷۲

WWW.KHOST.AF

۴۲	مخه ښه	۷۳
۴۳	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۷۶

ډالۍ

((زلمي هېوادمل)) ته چې پر دې دنیا یې د خپل زلمیتوب خوږې شېبې د پښتو د خدمت لپاره پر منډو رامنډو، د ګردجنو پاڼو پر لټولـو او پلټولـو، د ناخرګنـدو پـر خرګنـدولو، د چـاپخونو د ماشـینونو پـر ګړبهـار، د بـې وقوفـانو د سـپېرو او ترخـو خبـرو پـر اورېدلو، پر پلیو مزلونو، د نوي ادبي کښت پر کرلو د ځوانو هیلو پر هڅولو، په وینښه د شپو پر سبا کولو، د دې رنګیني دنیا د عـیش او عشرت پر هېرولو، په بې درده زړونو کې د احساس پر ټوکولـو، د لویـانو د حق پـر اداکولـو او د پښتـو د پیکـي ګـل پـر تـل ښـېرازه ساتلو تېرې کړې او په بله دنیا خو به یې بې لـه شکه د دوزخ شنې او سرې لمبې له ژونده تاوې وي ځکـه چې ده پښتـو تـه خدمت کړی او پښتو خو د ((دوزخ)) ژبه ده.

په درنښت
د قربانۍ پر همداسې لارې مین
یو بل ((یون))

د دویم چاپ سریزه

WWW.KHOST.AF

پر ۱۳۶۹ کال زه د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي

WWW.KHOST.AF

د دربیم ټولګي محصل وم. دا وخت مې په ((شخصي لګښت د

WWW.KHOST.AF

کتاب چاپ)) یو کوښښ او یو خوځون پیل کړی و او هڅه مې

WWW.KHOST.AF

کوله یو شمېر هغه افغانان، چې له اقتصادي پلوه یې روزګار

WWW.KHOST.AF

ښه و، دې ته وهڅوم چې په خپل لګښت علمي او هنري

WWW.KHOST.AF

کتابونه چاپ کړي او په دې ډول د هېواد د فرهنګ په وده کې

WWW.KHOST.AF

برخه واخلي. زموږ لومړۍ هڅه په دې برخه کې بریالۍ شوه او

WWW.KHOST.AF

د خپل ټولګیوال (پښتون بهرامزي) په مالي لګښت مې

WWW.KHOST.AF

((نیمګړي ارمانونه)) اثر چاپ کړ. دا کار ددې سبب شو، زما

WWW.KHOST.AF

نور ټولګیوال چې تر پښتون بهرامزي يې اقتصاد پیاوړی و ،

WWW.KHOST.AF

دې ته وهڅېږي، چې هغوی هم د اثارو د چاپ او نور فرهنګي چارو لپاره پانګه بېله کړي. په دې کې زما یو بل ټولګیوال (حاجي خان محمد) چې یوې ډېرې درنې پښتنې کورنۍ ته منسوب و ، د یو بل اثر د چاپ ژمنه وکړه، دا اثر ((د لوونو فصل)) و ، چې ما د همدې ۱۳۶۹ل کال په بهیر کې ترتیب کړی و. دا اثر اصلاً په شپېتمو کلونو کې د پښتو د څو نوموتو

شاعرانو د کلام ځینې بېلګې دي، یا غورچانړ دی چې اکثره د همدې لسیزې د حالاتو انځورنه کوي او هغه وخت زما هدف او پلان دا و چې موږ باید د هرې لسیزې په پای کې د خپل ادب د بېلابېلو صنفونو منتخبات ترتیب کړو او دې سره به موږ ته په ډاګه شي، چې موږ له یوې لسیزې بلې ته په فرهنګي ډګر کې

WWW.KHOST.AF

څو مره پرمختګ کوو. د شعرونو دا غورچاڼ مې د همدې مقصد لپاره ترتیب کړی و، غوښتل مې د لنډو کیسو یو منتخب هم ترتیب کړم، خو بریالی نه شوم. دې اثر ته مې هغه وخت ځکه د ((لوونو فصل)) نوم ورکړ، چې پر هغه وخت په افغانستان کې د سرونو لوګډ و او موږ هیله لرله، چې د انساني سرونو د لو دا لړۍ باید بلې لسیزې ته وانه وړي او زړه کې مې ګرځېدله چې که بله لسیزه کې زموږ هېواد ارام و او ما د بلې لسیزې د شعرونو غورچاڼ چاپوه، نو بیا به پرې د ((ګلونو فصل)) نوم کېږدم، خو په خواشینۍ سره باید ووایم چې د ((لوونو فصل)) د شعري جونګ تر چاپ وروسته دادی نږدې دوه لسیزې تېرېږي، خو په افغانستان کې د سرونو لو همغسې روان دی. په دې تېرو دوو لسیزو کې زه بیا هم د دې جوګه نه شوم، چې د پښتو شعر او یا هم لنډې کیسې منتخبات چاپ او بیا له تېر سره پرتله کړم. خو اوس چې زه د خپل تېر کړي فرهنګي کار پر بیا راټولېدو او بیا کتنه بوخت یم، نو ددې اثر بیا چاپ او د انټرنټ خپو ته د هغه خوندي کول راته هم ضروري ښکاره شول. که چېرې زموږ نور ځوان فرهنګیان په هره لسیزه کې د خپل شعر منتخبات ترتیبوي، نو دا اثر ورته د هغه وخت د استوګن ادبي بهیر د یوه لس کلن شعري واټن څو غوره بېلګې په لاس ورکولای شي. دا چې دا کتاب هغه وخت

WWW.KHOST.AF

زما د یوه ګران ټولګیوال حاجي خان محمد په مالي لګښت، د خوشال فرهنګي ټولنې د لومړني چاپي اثر په توګه ټولنې ته وړاندې شوی و، نو دلته لازمه بولم چې له ګران حاجي خان محمد او همدارنګه خوشال فرهنګي ټولنې څخه ډېره مننه وکړم، چې دا اثر یې همغه وخت د چاپ له لارې خوندي کړ. د یادونې وړ بولم چې حاجي خان محمد او خوشال فرهنګي ټولنې بیا تر دې وروسته ډېر نور فرهنګي خدمتونه هم ترسره کړي، چې پر خپل ځای یې باید یادونه او مننه ترې وشي.

زه په داسې حال کې چې اوس د خپلو اثارو د خوندي کولو پر کار بوخت یم، له نورو لیکوالو هم هیله کوم، چې خپل هغه اثار چې پر دویم ځلي او یا څو ځلي چاپ ارزي، بیا راټول او چاپ کړي او که چېرې چاپوي یې هم نه، نو د کمپیوټر او انټرنټ حافظې ته دې وسپاري، چې د مرګ له دایمي خطر څخه وژغورل شي، فرهنګي شتمني د ټول ملت مشترکه پانګه ده او موږ ټول یې د خوندي کولو مسولیت لرو. د همدې هیلې په هیله چې زموږ فرهنګي شتمني د هر ډول ناتارونو له خطرونو او ګواښونو خوندي وي، خپله دا سریزه رالنډوم، دا هم تاسې او دا هم په شپېتمو کلونو کې ((د لوونو فصل))، خدای دې وکړي زموږ په هېواد کې نور د سرونو دا لوونه بند شي، په همدې هیله.

WWW.KHOST.AF

څه لو دی د ګلاب ګلاب سرونو په وطن کې
یو اور خو خدایه بل کړې د لوګرو په وزرونو

په درنښت
پوهندوی محمد اسمعیل یون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال- د سلواغې ۶مه

WWW.KHOST.AF

پیلامه

د سقراط په باب دا خبره ویل شوې چې: ((هغه شعر له جنون سره یو شی بالـه)) ددغې خبرې تفسیر په لېونتوب سره نه کېږي، بلکې دا خبره کولای شو چې د یوه بل ادبپوه او شاعر (ملیتون) په یوې جملې سره تفسیر کړو هغه وایي: ((څوک چې غواړي شعر ووایي باید په خپله مجسم شعر وي)). ځکه نو شعر ویل څه اسانه خبره نه ده، هر څوک چې غواړي په ځان د شاعر نوم کېږدي، تر هر څه دمخه باید هغه د شعر ویلو شعور ولري، د هغه ذهن باید ددې توان ولري، چې ژوند، ښکلا او اړیکي د خپل ذهن د ازمېښتونو او تجربو په مرسته د شعور او تحت الشعور په دنیا کې ووینې څو یې هنري انځور زموږ د احساساتو پر ارامه حالت غوغا راګډه کړي. د یوه ښه شعر، انطباعي رمز په همدغه ټکي کې پروت دی. په پښتو ژبه او پښتني ټولنه کې هم شعر او شاعري ددغه قوم له اند او ژوند، هنر او ښکلا سره تلپاتې ملګری دی، چې تر اوسه یې خورا زیاته وده کړې ده، د پښتو شاعري د اوسنۍ پیاوړتیا یو دلیل دادی چې دغه شاعري لکه د نورو شرقي ملتونو د شاعرۍ په شان د اسې کلاسیکه زېرمه لري چې شاعر یې د تاریخ په هر څرخ کې له هغې څخه په کمي او کیفي لحاظ فیض او برکت

WWW.KHOST.AF

موندلی شي. حمید ماشوخېل نن سبا نه یوازې د پښتو او پښتني شاعرۍ بلبل یادېږي، بلکې د خپل کمال په سبب یې په ټوله سیمه او نړۍ کې د شعري بهیر رښتیني کاروانیان پېژني او نن یې هم دده شعر دده موشګافي ته دده په خپله وینا د حیرت ګوته په غاښ نیولې ده. حمید په رښتیا هم د شعر نعمت یانې هغه تلپاتې لوربینه د پښتنو په برخه کړې، چې په هغې سره د پښتني او انساني اند او ژوند ټول اتموسفیر تسخیرولای شي. د هغه شعر زموږ د شعر او زموږ د شاعر لپاره هغه مثال دی، چې د هغه په مرسته د انسان د ضمیر په ائینه کې هم اوښکې لیدلای شو، هم شبنم او هم خنداوې. څکه:

د غفلت په خوب ویده خلق یې ناوري
که ((حمید)) ناري وهي لکه جرس
دیوان (۱۲۲) مخ

په همدې ډول د رحمان بابا د شعر فیاض سمندر د ژوند د حقیقت او انساني معرفت په حقانیت کې یو بل ډول احساس او کیف لري چې بې ښه او بده پر زړونو او فکرونو اغېزه کوي او د تسلیمۍ غاړه یې د شعر هنګامې ته ږدي:

بیا دې مخ دی جار وتلی څه بلا شوه
دا بلا له کومه لوری راپیدا شوه
دا زما په یار کې مهر وفا نه شته

WWW.KHOST.AF

کـه دنیـا واړه بــې مهـــره بــې وفـا شــوه.

د رحمان بابا دیوان(۱۷۰)مخ

هو:

لـه مقـدمې راتېرېـږو او د ((لوونـو فصـل)) د کرونـدو پـر درمندونو باندې وراوړو. زموږ د اوسني نسل په اند و ژوند کې دغه فصل داسې فصل دی، چې په عام ډول زموږ د ملت د اوسني عصر حماسه جوړوي، هو حماسه د لوونو حماسه، د درمندونو حماسه، د وینو حماسه او د غربت حماسه، دا ددغـه اثر د شعر تګلاره ده او په عمومي لحاظ پر همدې واټ روان انځوریز کاروان دی. په دغه اثر کې د اوسني پښتو ((شعر)) د منشور ټول هغه اړخونه چې د انعکاس قابلیت لري او لـه یوې رڼایي سرچینه اخلي، په ډاګه کېږي، دغه شعري اثـر کـه موږ د یوه منشور په توګه خپلې مخې تـه کېږدو، کېدی شي د هرې ضلعې او هـر اړخ پـه تـرخ کـې بېلابېـل خصوصیتونه مطالعـه کړای شو، په دغه ښکلاییز انځور کې د اوسني شعر ځینې ډېر مهم او د پاملرنې خصوصیتونه لیدلای شو:

په اوسني شعر کې د پخواني شعر خلاف د یوه انځور مسئله هېڅکله نه ده طرحه، په پخواني شعر کې ډېر ځله داسې عنعنه وه چې یو شعر باید یو انځور په ګوتـه کړای شي، معمولاً پـه پخوانیو ډېرو ښو شعرونو کې لـه دغـه چال چلند څخه کـار اخیستل شوی، مګـر د اوسني شعر پـه تـرخ کـې دا خبره ډېره

WWW.KHOST.AF

نادره کار ګڼل کېږي. ځکه اوسنی شعر د انځور شعر دی، کېدی شي په یوه شعر کې د انځورونو امېلونه ووینو او کېدی شي د اوسني شاعر په لسو شعرونو کې د پخوانو دېوانونو په اندازه انځورونه ومومو، تر ډېره حده دا خبره ددغې مجموعې د شعرونو په برخه کې هم صدق کوي، راځئ دلته یو څو بېلګې په لنډیز سره لولو:

اشنا د موسېدلو حق له موږ نه دی اخیستی
د خپل او د پردي پر موږ د غم مهرباني ده
زما په وران مالت وراني جونګړې وران وطن کې
د مرګ او د سرو وینو دم په دم مهرباني ده

د زړه د پرهرونو د ټکور امید یې نه شته
چې نن په رقیبانو د مرهم مهرباني ده.

که چېرې خبرې ته لږ دقیق شو، نو دې نتیجې ته رسېږو، چې زموږ اوسنی ((شعر)) په تېره بیا د هغه ځوانه برخه لږ دقیقې تشریح او څېړنې ته اړتیا لري، ځکه دغه انځوریزې غوټې تراوسه هم زموږ په قلمونو او زموږ په وحشت ځپلو ارادو نه پرانیستل کېږي، همدا وجه ده چې په پورتنیو دریو بیتو کې

WWW.KHOST.AF

يو د ((مهربانۍ)) انځور داسې ښېچلې پديده ده چې ددغه شعر په ترڅ کې په څو اړخونو سره کارېدلې ده او هر ځای خپل خپل انځور ښيي، چې يو اړخ له بل اړخ سره يو رنګي نه لري. په همدغو دريو بيتونو کې هره برخه يو ځانګړی او اوچت انځور موږ ته راښيي په داسې حال کې چې پخوانی شعر او شاعري په دې اندازه انځوريزه نه وه، دا هم ددغه اثر څو نورې بېلګې:

جبلوانه!

دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام ورو‌ه
چې دا مې نوې د اختر کالي دي خيرې به شي
مانۍ د باورونو مې تالا ځکه نن ښکاري
ملګري د يوې لارې يو ارمان معامله کړ دي
ليلا که د ښايست د سوداګرو سره لاړه
زموږ په زمانه کې مجنونان معامله کړ دي.

مخکې مو هم اشاره وکړه چې زموږ د ځوان نسل شاعري زموږ د عصر حماسه ده. هغه حماسه چې زموږ په ټوله شاعرۍ کې يې د شکل او محتوا په لحاظ ساری ډېر لږ ليدل کېږي، ځکه زموږ دغه حماسه زموږ د مظلوم ولس، زموږ د شهيد ولس، زموږ مهاجر ولس او زموږ د بريمن ولس ددغه عصر د

WWW.KHOST.AF

ژوند هغه څه له ځانه سره لري، چې د مظلوم، شهيد او مهاجر ولس د شاعر د زړه او فکر په ژورو کې حلاجي شوی، انځور شوی او شعر شوی دی. هو هغه څه چې د وينو په زړه کې يې يوازې حساسې سترګې ويني، هغه څه چې د غم د اوښکو د سمندرونو او سېلابونو تر غرونو هغه خوا يې يوازې همدغه ځوان شعر او شاعر ويلي، دغه څه په دغه اثر کې ليدلای او لوستلای شو.

دا کلي مه ورانوئ،
ګورئ چې هلته ددې تورې تروږمۍ له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او اميدوارې ميندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څارې
دا کلي مه ورانوئ!
دا کلي مه ورانوئ! (څاڅکی، څاڅکی ۲۳ مخ)

په هر صورت! ددغې مجموعې د شاعرانو پر وړاندې يو مهم مسئوليت هم شته، هغه دا چې: دغه کيفيت چې په دغو اشعارو کې او ددغو شاعرانو په نورو شعرونو کې ليدل کېږي، بايد نور هم لوړ کړای شي او خپلې شاعرۍ ته بايد نوره

WWW.KHOST.AF

هم ښکلا او ځلا د تلپاتې ډالۍ په توګه ور په برخه کړي، نن سبا یو شمېر شاعران زموږ په افغاني ادبي بهیر (پښتو او دري) کې داسې هم شته چې بې وخته په وچ غرور ځنګه په پچه سپاره شوي، نو بیا یې د کشمیر د لیدو او فتحې ناري بې له دې چې د زمان پر وړاندې امتحان ورکړي پورته کړي دي، په دې هیله چې زموږ ځوان شاعر زمان او زماني ازموینه په خپله ایجادي برخه کې له یاده ونه باسي.

په درنښت
پوهنمل خالق رشید
د کابل پوهنتون د فرهنګي شورا رئیس

WWW.KHOST.AF

دا کلی مه ورانوئ

دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته د شنو ولو د شنو سيورو لاندې
ګورئ د شنې وياله ترخنګه د جلګو د پاسه
يو کوچنی پروت دی
يو کوچنی ويده دی
او د ورې لوپټې لاندې
په خوب وړو سترګو
د ناز په غېږه کې کوچنې شينکې خوبونه وينې
دا کلی مه ورانوئ !

***

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته لکه زرکې زموږ د کلي نجونې
ګورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې

WWW.KHOST.AF

کتار کتار
د لمر تر وړانګو خپل پيکي جوړوي
او په مينو ژبو
د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي
دا کلی مه ورانوئ !

* * *

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته له هغو سپېرو کوډلو ځنې
ګورئ چې هلته د دې تورې تروږمۍ له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او اميد وارې ميندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څاري
دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ ! [1]

[1] څاڅکي څاڅکي، د ليکوالو ټولنه، ۱۳۶۸ل کال، ۲۲-۳۲مخونه .

WWW.KHOST.AF

اسحق ننګیال

د میلاد په شپو کې

ای ! ددې شنه اسمان په غېږه کې خوب وړې سپوږمۍ !
ای ! په دې شپو کې د پردېسو د سفر ډیوې !
ای ! د ګلونو او د پېغلو ، پېغلو وینو پرې !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې د کړیکو او تیارو ننبه شوم؟
او د ساړه ژمي خوني او ګنهکار ابلیس
زما د ګلابو او نرګسو باغ کې اور وکاره !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې محل مې له کارغانو ډک شو ؟

WWW.KHOST.AF

او په وياالو کې د هيليو بچي وسوزېدل !
او زموږ د کلي ميندې
د ميلاد شپو کې (بې لاسو او پښو بچيان زېږوي) ؟ !
ته راته ګورې؟

✵ ✵ ✵

ته راته ګورې چې مې ټول کلی چاړه چاړه دی؟
خلک په نوکو او برچو د يو بل سترګې باسي !
او د مالت نجونې
په خپلو تورو تورو څڼو کې ځوزان ټک وهي؟
آه
آه نازولې سپوږمۍ !
آه د رڼا مورې ! [1]

[1] څاڅکي څاڅکي، د ليکوالو ټولنه، ۱۳٦۸ل کال، ۹۲-۹۳ مخونه.

WWW.KHOST.AF

افضل ټکور

دوه پوښتنې

مور تپوس راځنې وکړو
کوم څېزونه دې خوښېږي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څېزونه مې خوښېږي
چې دي:
ژوند، مينه او حسن
هغې بيا پوښتنه وکړه
کوم څېزونه دې بدايسي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څېزونه مې بدايسي
چې دي:
مرګ، وينه او ظلم، [1]

[1] ژوندون مجله ١٣٦٨ ل کال، ٢-٢ ګڼه، ٤٢مخ.

WWW.KHOST.AF

افضل ټکور

غزل

پـــه مـــوږه بدنصـــيبو د تـــورتم مهربـــاني ده
د يـــار د تـــورو زلفـــو پېچـــو خـــم مهربـــاني ده

دا مـوږه جـل وهلـي يـې د ګـوټ پـه تمـه مـره شـو
پـــه غيـــر و غمـــازانو د صـــنم مهربـــاني ده

يـــارانو د دارلوبـــه خـــولا نـــه ده ختمـــه شـــوې
چـــې نـــه مـــرو دا پـــه مـــوږه د ســـتم مهربـــاني ده

دا اوښـکې مـې د سترګو څـه ګيلـې څـه اسوېلي شـي
د وخـــت رابانـــدې دا پـــه هـــر قـــدم مهربـــاني ده

WWW.KHOST.AF

اشنا د موسپېدلو حق له موږ نه دی اخیستی
د خپل او د پردي پر موږ د غم مهرباني ده

زما په وران مالت وراني جونګړې وران وطن کې
د مرګ او د سرو وینو دم په دم مهرباني ده

د زړه د پرهرونو د ټکور امید یې نه شته
چې نن په رقیبانو د مرهم مهرباني ده.[1]

[1] له (پرهرونه او ټکورونه) شعري مجموعې څخه.

WWW.KHOST.AF

احمد تکل

دا د ګناهو خيرى

ويې مروره يويې سه
دا د ګناهو خيرى
چا به له پيالو سره غمونه اړولي وي
چا به د نيمرسې ګناهکارۍ له تتر نه شراب ځښلي وي
دا د بېخوديو استفراق درسره وميـنځه
اوه ځپې،
اوه ګامه پسې پورته کړه
پرې ميـنځه... !
دغه د صادقو جنګياليو د عورتو د لامبو خيرى
وروسته د ګناه له يوې تورې شپې

WWW.KHOST.AF

ويې مروړه يويې سه
دې قمارخانو نه د سګرټو پاتې شوي کاغذونه
دا غليظ لوګي
اوه شپې
اوه ګامه پسې پورته کړه
روڼ او پاکيزه کړه د پايتخت ګوګل
له چل و قسمونو نه
له شک او ګمانونو نه.

۹/۳/1369

WWW.KHOST.AF

احمد تکل

هیله

جېلوانه !
دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام اوروه
چې دا مې نوې د اختر کالي دي...
خیرې به شي [1]

۱/۳/۱۳۶۹

[1] احمد تکل، قلم جریده، ۱۳۶۹ل کال، ۲ گڼه.

WWW.KHOST.AF

ابراهیم شینواری

د قبر عذاب

ماته ملا ویل: (عیسی د خدای رسول یوه ورځ
له هدیرې دوه مړي،
بیا راژوندي کړل او پوښتنه یې د حال ترې وکړه
نو پرهېزګاره مړي
چې یې له مرګ نه څو پېړۍ تېرېدې
ویل: (په ما عمر شو تېر لکه یوه خوله خندا او یا څپه د نسیم.)
خو ګنهکار مړي چې درې ورځې یې شوې وې لا
له دې نړۍ نه د تلو
ویل چې دومره څورولی یم ((د قبر عذاب))

WWW.KHOST.AF

چې د پېړيو شمېر يې،
نه شم شمېرى ټول عمر
موږ ته چې اوس د نړۍ ارته او پراخه سينه
شوله د ګور په شانې
او دا اوچت بې انتها زمردين اسمان چت
مو شوه تخته د لحد ،
موږ چې د ژوند په نړۍ مړه شو د تيارو له لاسه
او دوه اړخيز فشار د ګور د ديوالونو په شان
موږه زبېښي په منځ کې
او زموږ څو ګړۍ ژوندون چې شو (د قبر عذاب)
نو دا په کومه ګناه؟
موږ خو يوازې ژوند کې مينه کړې
او بېګناه يو او سېدلي خپلواک ! [1]

[1] اخبار هفته، ۱۳۶۸ کال، ۲۳ګڼه، ۱۴مخ.

WWW.KHOST.AF

رښتیني انځور

هر څومره چې توري، توري لړې
د غره خواوشا راټولې شي
ما د ځلېدونکي لمر شوخو پلوشو لاندې،
هغه وخت چې شین اسمان خندل ماته،
ټولې د غره ونې ببلې، ببلې ښې لیدلې دي
هلته ما په ننبه کړې
چې، تور ښتر يې زلفې وې،
سیند یې د اوبو پر مخ روان و په مستۍ او عشق
شنه بوټي خالونه وو د غرونو، ځلېدل ښکلي
نه وځي له مغزه نه مې،
هماغه رښتیاني انځور
او، څرنګه چې دي،
زه یې هماغه ډول پېژنم !!؛ [1]
۳۰/۲/۱۳۶۷

(1) پلوشه جریده، ۱۳۶۹ل کال، ۶ګڼه.

WWW.KHOST.AF

اسدالله اسد

ګل سپرلی

شــونډې دې نشــې نشــې زلفــې دې دامونــه کــړه
تېــر لکــه ورږمــه پــه مــا دا ســپېره وختونــه کــړه

تــاو دې لــه بڼــو نــه شــم و لــه دا تېــره غشــي
مځکــه د زړګــي زمــا رنــګ پــه رنــګ ګلونــه کــړه

تــورو ګــورو وربځــو کــې مــخ د ســتورو نــه ګــورم
جــار دې شــم وړې ســلګۍ پورتــه مــې غږونــه کــړه

WWW.KHOST.AF

غـوا ړه چـې شـېبه شـېبه سـتا د هـر يـو ګـل رڼـا
دې تيـارو ګوټونـو تـه بـل د زړه داغونـه کـړه

اى د زمـانې د لاس ګـل سـپر ليـه دا وايـم
دا سـپېره اغـزي ګـلان کـانې مـې لعلونـه کـړه

مـرګ بـه پـه مـا واړوي خـاورې د ډېـرو پـه څېـر
ژوند يې د اسد خو بيا دوه ستركې جامونه كړه.[1]

(1) ژونـدون مجلـه، ۱۳٦۷ل کـال، لـومړى ګـڼـه، ۲٥ مخ.

WWW.KHOST.AF

باقي بريال

ژوندي يادونه

د شپېبو مياشتو کلونو
پاتې شوى يو انځور دى
لا يې اوس د زړه په سترګو
په تيارو کې ننداره کړم
هلته
دنګ دنګ چنارونه
پورته شوې هسکه غاړه
د ګلابو جونه هسې
پټه خوله په برم ولاړ دي
او

WWW.KHOST.AF

د دوبي په ماښام کې
د اسمان سپين مخې پېغله
د ختيځ د غره له شانه
را اوچته په نخرو شوه
د کلا له دېوالونو
د چنار له هسکو څوکو
دا هغې ته، هغه دې ته
څه بې واره په کتو شوه
د ماښام تياره خوره وه
هلته ستوري په ځلا وو
دلته بل وو مشالونه
زه د شنو ونو د لاندې
د اوبو غاړې ته ناست وم
د مرغانو اوازونو د ماښام چوپتيا
کړه ماته
او
وږمو له هره لوري
ژوند ښنونکې سارا وړله
زما خو ، ستومانه سترګې
لوبېدلې ښوربېدلې

WWW.KHOST.AF

د سپوږمۍ په پلوشو کې
ګوندي دلته يې يادونه
راتازه شي د ليدلو
د هغې سپوږمۍ د وړانګو
چې يې اوس به ننداره کړي
دا سپوږمۍ او چنارونه ! [1]

(1) ژوندون مجله، ١٣٦٧ ل کال، ٤ګڼه، ١٨مخ.

WWW.KHOST.AF

د مينې يادګار

نـــه راتـــه نـــوم او نـــه نښـــان پـــاتې شـــو
يادګـــار د مينـــې لونـــد ګريـــوان پـــاتې شـــو

چـــې پـــه ښـــېرو دې ځـــوانيمرګ نـــه شـــومه
ســـخت مـــې پـــه زړه د غـــه ارمـــان پـــاتې شـــو
خـــومره شـــــتمن دې لېونيـــــان د مينـــــې
قـــيس نـــه ميـــراث لـــوی بيابـــان پـــاتې شـــو
څـــه بېکســـــي شـــوله راپيښـــه خدايـــه
زړه هـــم کوڅـــه کـــې د جانـــان پـــاتې شـــو

ســـــتا د غمـــــزو او اشـــــارو لـــــه لاســـــه
نـــه راتـــه ديـــن او نـــه ايمـــان پـــاتې شـــو.[1]

(1) نغري او سپېلني، ٤٤-٤٥ مخونه.

WWW.KHOST.AF

کاوون توپاني

د اوبو رنګ

زه چې کوچنی وم، د اوبو په مانا نه پوهېدم
کله مې سترګو اوبه سپينې،
کله ژېړې
کله شنې ليدلې،
او همېشه به مې له ځانه پوښتل
چې اوبه څه رنګ لري؟
خو يوه ورځ
په ښوونځي کې
د کيميا ښوونکي
زموږ ټولګي کې په تخته وليکل:

WWW.KHOST.AF

چې: (له دوه او اواچ) له جمعې نه اوبه جوړېږي
او اوبه،
رنګ نه لري،
خو په هر لوښي کې چې واچول شي
د هغه رنګ اخلي؛
او اوس
له ډېرو کلو وروسته
لټومه
د کیمیا ښوونکی
چې ترېنه وپوښتمه:
تا خو ویل چې اوبه رنګ نه لري،
زموږ د کلي
د ویالې
اوبه نو ولې
سرې
دي؟؟ [1]

(1) وروستی ټکی، ۱۳٦۷ل کال، د لیکوالو انجمن، ۳۷-۳۹مخونه.

WWW.KHOST.AF

د مینې اور

لګېدلی مې په زړه د مینې اور دی
سوزېدلی مې د ځوانو هیلو کور دی
ټوله شپه د تورو سترګو تصور کړم
رانه ورک مې د نمجنو سترګو تور دی
د خمار دود مې جګېږي له لیمو نه
ساقي ګوره بیا مې خم د دربانديې پور دی
په لمن کې ټول وم د تومت کاڼي
خدایه دا څرنګه مینه، څه پېغور دی
حوادث به یې هېڅکله غلي نه کړي
چې په سر کې مې د چا د مینې شور دی
په توبو مې پښې کېښودې زاهده
بیا مې عزم د مغرور اشنا په لور دی. [1]

[1] د تیږو په ذهن کې، ۱۳۶۳ل کال، ۱۳۶۱ کال، ۸۹مخ.

WWW.KHOST.AF

لعل پاچا

سپېښتې

دلته د هغې کوڅې ګوټ ته ګورئ
یو دوه جوار ګره ناست دي
او په تېرو ، تېرونو کانو باندې، زموږ د تن غوښې کړې ببلې ځانته
نشه او مست مو دي د زړه په وینو
له خندا شنه دي او د سترګو په کونجو کې، سره ګوري خاندي
لاس کې نیولي دي زموږ د تن هډوکو سپېښتې
او پرې کوې زموږ د یار په لمسه
د سپېښتو ، سپېښتو لوبه
یو بل ته ګوري سره
په مینه، مینه باندې
لو به روانه ده لا. [1]

(1) درفش جوانان، ۱۳۶۹ل کال، ۱٤ ګڼه.

WWW.KHOST.AF

لعل پاچا

د پرون سندرې

اشنا زما زړګی خو د پرون سندرې وايي
دې نن ته پر سکروټو د ازمون سندرې وايي

مرګيه کړه وکړه نور زمونږ له دې مالته
چې دلته تاندې لښتې د ژوندون سندرې وايي
د مينې په وطن کې د مجنون پادشاهي ګوره
لاسونه يې تک سره دي د قانون سندرې وايي
راځي به دې تورتمه د لمن څيرې کېدو ته
په لار کې د منزل مو سباوون سندرې وايي
يه وخته څه دې وکړه د ښايست بڼ کې زمونږه
چې دلته هر يو ګل نن د جنون سندرې وايي

زړګيه ګيله مه کړه له پردو ځنې ته هسې
نن دلته د پښتو مرګ ته پښتون سندرې وايي.

WWW.KHOST.AF

ممتاز ارمان

اپت

منم
غاټولو
د ازغولو د پلوسو الماسي څوکې د لمر په وړانګو وسېزلې
او د نړۍ د هسکې څوکې
په هک، ځک بام یې جنډې د سپرلي ودرولې
خو لا سپوږمۍ
د شپې له تیو د ناز شونډې ایسته کړې نه وې
چې د کارغانو دوزخي وزرې وپړکېدې

WWW.KHOST.AF

او دخزان سرې سيلۍ د سهيل لوري ته راوبهېدې
نو ځکه،
دلته د رېديو او شينليو په دې شنه لمن کې
د مارکنډو او خرېړو واکمني
له توتکيو او له زاڼو نه د ژوند په بدل
غواړي وزرې
او د وينو پاڼې پاڼې ګلان. [1]

۷/۲/۱۳۶۹

(1) قلم جريده، ۱۳۶۹ل کال، ۱ ګڼه.

WWW.KHOST.AF

ممتاز ارمان

جکړ

خپلـــو ورتـــه ځمـــلاوه پـــردو پـــه وينـــو ولاړه
پټ خو د پښتو مې پښتنو مې پښتنو په وينو ولاړه
دغـــه کوربنـــو خـــو د نغريـــو ســـوي وځنـــډل
خـــدايږو چـــې ملګـــرو ! مېلمنـــو پـــه وينـــو ولاړه
ځيـرې لېونـو خـو هـر چا خپـل، خپـل ګرېوانونـه کـړه
دا مالـــت ښـــاغلو او درنـــو، پـــه وينـــو ولاړه
جـوړ د غـم جکـړ و د چـا نـوکې د چـا کـوکې وې
هـــم تنکـــو ګلونـــو هـــم ازغـــو پـــه وينـــو ولاړه
لـــور و د لـــوګرې پـــه زړه ننـــوت بيـــا وواتـــه
يـــو ځلـــې ګنـــاه او بيـــا توبـــو پـــه وينـــو ولاړه
څـه پوښـتې پـا ميـر نـه چـې لمـن دې ولـې ځيـرې ده
يـــو ځلـــې لېوانـــو او بيـــا ســـپو پـــه وينـــو ولاړه.

۴/۴/۱۳۶۹
کابل

ملوک رغون

WWW.KHOST.AF

زما برخه

چې یې زموږ د مینې ساه واخیسته
ځانته سودا یې د ګناه واخیسته
چا ورته دومره هم ونه ویلې
چې دي رضا زموږ له چا واخیسته
زړه خوږې مینې مې د یار له کتو
خپلو دردونو له دوا واخیسته
نکاح په پټه، پټ په پټه وشوه
لکه چې بده دي ملا واخیسته
رقیبه یاره ! دد ي زړه ((رښا)) مې
تا له سینې ولې په غلا واخیسته
کله چې زموږ د جدایۍ ناره شوه
ما مې له یار ځنې دعا واخیسته
د خوشالۍ او غم د وېش په ورځې
ما له تقدیر ټوله ژړا واخیسته.

WWW.KHOST.AF

ملوک رغون

وروستۍ سلګۍ

په تياره تياره ماښام کې
د زړې کوټې په ګوټ کې

د شلېدلي کټ په خوا کې
د سړې چرګۍ په غاړه
د ناروغۍ بودۍ سر ته
نيمه سوې غوندې شمه
پټه خوله په چغو چغو
غلې غلې شان ژړېږي
کله يو خوا کله بل خوا
شي کږه وږه له غمه
کله لپې لپې اوښکې
څڅوي په ځان له بره
کله خر خر اواز وکړي

WWW.KHOST.AF

پتنګان په ځان ستي کړي
کله غلی شي غوږ کېږدي
د بوډۍ پوښتنه وکړي
خو ناروغه بوډۍ هلته
څنګدن کوي مړه کېږي

شمعه هم د بوډۍ خوا کې
په ژړا ژړا سوزېږي.

۸/۱۱/۱۳۶۸

WWW.KHOST.AF

د زنګ پتري

((سپرلیه راشه)) په دې ګلو راشه
په شنو غندلو په بمبلو راشه
زموږ د باغ په ونو
د کشمالو په څوکو
لا خو توپان د ژمي
لا خو خمار د وربځو
د توري شپې له زړه نه
بیمار، بیمار پاڅیږي
د سرو غوټو په شونډو
د لمر شغلو ته مخکې
پتري د زنګ وهي.

۱۳۶۹/۴/۸
کابل، خیرخانه

WWW.KHOST.AF

علي ګل پیوند

د مور لیک ته

لیک مې د مور نه دی زده
چاته بې ویلي وي
چاته بی زاري کړي
چې راشه زما ګران زوی ته
ولیکه !
زه روغه یم ته خنګه یې !
یاد خوبه دې وي !
چې شنه پاڼه
زموږ د کور له ونې
په زوره چا شکولې وه

WWW.KHOST.AF

ژړل به دي
تاتی-تاتی دې ډېروکړه
ویده شولې
نو ګرانه مینه ګرکی مې
راولیکه!
زه روغه یم، ته خنګه یې![1]

۴/۲/۱۳۶۱

(1) سیلی، ۱۳۶۸ل کال، د افغانستان د لیکوالو انجمن، ۷۱-۷۲مخونه.

WWW.KHOST.AF

علي ګل پیوند

د پېرۍ ګالیله

ما پخپلو سترګو ولید
هم هغه و
ببر سر ګرېوان څیرلی
لاس او پښو کې زنځیرونه
څو پاګانو یې خندلې
ویلې دا !
دا لېونی دی

WWW.KHOST.AF

پرېږدئ پرېږدئ چې ګونډه شي
په درنو درنو ورنو نو
خو ده !
ده د ځمکې غوږ کې ((هو)) کړه
در ته نه مې ويلې ګرانې !
ودې نه ليده څه و شو !
څه ! ته څه ! لنډ و ه لاړې
((که زه وم که نه وم نه وم)).[1]

(1) جرګه مجله، ۱۳٦۸ کال، ٦ ګڼه، ٤۹مخ.

WWW.KHOST.AF

علي ګل پیوند

غوټه ونه

زما نیکه کیسه کوله
ویل دا لویه ونه ګورې
چې ترې لاندې شنه ویاله ځي
دا سپېرې دېرې وینې
د درنو ناستو وستل دی
د جرګو مرکو ځای دی
په پېړو پېړو کلونه
که به چا زموږ په سیمه
که به چا زموږ په خاوره
که به چا زموږ په لره

WWW.KHOST.AF

که به چا زموږ په بره
د تېري لاس اوږدولو
یا به بې شرم جوړولو
وو تاوده به وستلونه
زما یاد دي بچې دلته
ددې غتې ونې لاندې
دغه ځمکه زونښېدله
سره تول وو ولسونه
چې څه تړه دلته وشي
((هو)) پې وشي د سپینږیرو
د خدای زور د خلکو زور شي
سا او وینې شي د نرو
کاشکې دې کیسې کولې
څه یې ویلې له پخوا نه
چې په ((گڼه)) کې یاد یږي
د ویاړونو له انسانه.[1]

(1) باولی، ۱۳٦۸ل کال، د اطلاعاتو او کلتور وزارت، ۳۸-۳۹مخونه.

WWW.KHOST.AF

غزل

چې یې په سترګو کې ښکاره نه شولې
پوه شوم ارمانه چې پوره نه شولې
خیال مې د عشق ښکلی جهان په څه شو
اشنا چې ته په کې د بېره نه شولې
یا خو څه شوي یا څه کېږي ګلې
نن په ګودر خوره وره نه شولې
که پښتو وي راکې نو بس دی همدا
ما چې دروکاته، ته سره نه شولې
دا خو پښتو مغله نه ده پاتې!
پښتون دي خرڅ کړ غرغره نه شولې
ستا په ښایسته خمارو سترګو مې څه
د بېکسیار په ننداره نه شولې.[1]

(1) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه.

WWW.KHOST.AF

عبدالمالک بېکسيار

د زهرو پیالې

پرون مې بيا ،
د خپلې مينې په سپېره هديره
ستا د شهيدو وعدو ،
د شناختو ځنګ ته په شپېبو وژړل

❋ ❋ ❋

او د ګودر خوا کې د وچې ونې
چې د چوغکو په بدل کې يې اوس،
په وچو پاڼو کې ساکښو خپلې ځالې کړې
د اوښکو سيند کړ جاري

❋ ❋ ❋

شپېبې مې
يو بل پسې، لکه د زهرو پیالې
ستا په ترخو يادو کې
له ستونې تېرې کړلې.[1]

(1) د نظريه ځوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه.

WWW.KHOST.AF

د نظر باران

رابانــدې بیــا چــې نــن ازغــي را اوري
د چــا نظــر مــې پــه زړګــي را اوري

اوس مــې د اوښــکو چــاره ګرانــه شــوله
لکــــه بــــاران د پســــرلي را اوري
نــامردې څنګــه دې ښــېرې شــوې پــر ځــای
چــې اشــنايي مــې پــه تنــدي را اوري
شــیخه مهــراب نــه ســر راپورتــه نــه کــړې
د ګــودر خــوا کــې شــنه منګــي را اوري

پــر بېکســیار غریــب اســرو اســرو کــې
د ګــل پــر ځــای همــېش ازغــي را اوري.[1]

(1) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه.

WWW.KHOST.AF

عارف خزان

د تېغونو لو

نه... !
هېڅکله ذهن مې دا نه قبلوي
باور مې هم داسې منلی نه شي
چې ددې واټ د پاسه
د پښ دوکان کې هډو
د کرلپاره سپاره نه جوړېږي
لکه چې ګرم نه يمه !
زه د رښتيا له څنډ نه
په خپلو دواړو غبرګو سترګو وينم

WWW.KHOST.AF

چې پښ په ببړه، ببړه
د تسپارونو پر ځای
دلته د کر، کیلې، باران موسم کې
د شنو تېغونو د رېبلو او د ((لو)) لپاره
له سرې او سپنې نه ((لور)) جوړوي
او په ((لوګرو)) یې ارزانه پلوري.

۳۱/۴/۱۳۶۲
کابل

WWW.KHOST.AF

عارف خزان

د حجرو شهادت

زموږ د کلي له سپېرو نغرو نه
نور د اورونو لوګي
لکه بیرغ چېرته د بام د پاسه نه رپېږي
د چینو سترګې د حجرو د شهادت په ویر کې
له ډېره غمه ړندې شوي اوښکې نه تویوي
او کلی کوز له پاسه
جوړ د بادونو د مارانو د نڅا جشن ته
په ډېر هیبت
کنډر،
کنډر
ولاړ دی.

۲۸/۷/۱۳۶۸
کابل

WWW.KHOST.AF

عبدالباري جهاني

اوښکې

څه تودې تروې اوبه دي
د ګرېوان پر لور بهېږي
ابدي سکون ته درومي
له ژوندۍ سترګې بېلېږي

✵✵✵

له هر څاڅکي سره مله وي
د مرموز جهان غږونه
پر اشنا لارو وراخلي
نابلده قدمونه.

WWW.KHOST.AF

د کمزورۍ دنیا ژبه
د قدرت پښو ته ورلوېږي
د احساس بیده نغمه ده
په بانړو غږول کېږي
❋❋❋
دا شربکه ګونګې ژبه
هرې سترګې ته اشنا ده
دا د هرې مینې کور دی
دا د هر نفرت غوغا ده.[1]

(1) لـه وركې مېنې څخه، ۸٦مخ، ۱۹۷۹م كـال.

WWW.KHOST.AF

غزل

دلته وینې هلته وینې ټول وطن زخمي زخمي شو
د ګلابو پاڼې ژاړي چې ګلشن زخمي زخمي شو
د وبا استازی ګرځي پرې کوي مری د حسن
د سپرلو ابۍ شوه بوره هر چمن زخمي زخمي شو
له اسمانه راوریږي د الله(ج) د غضب کاڼي
سمن سر ورته نیولی نسترن زخمي زخمي شو
پسرلی نه و وبا و چې هر باغ کې یې پل کیښود
هره ونه هر یو ګل او هر سمن زخمي زخمي شو
هادي اوس یې نو غمونه ښه په خلاصه ټنډه ګاله
دا خو ستاسو لېونتوب و چې هر تن زخمي زخمي شو.

۳۰/۲/۱۳۶۹
کابل

WWW.KHOST.AF

غزل

وختــه کوڅــه کــې وو هــر لــور لېــوني
اوس مــو دېــره شــو لــو پــه کــور لېــوني

کــه يــې هــر څــو ســرونه پرېکــړه جــابر
ګــوره چــې زېــږي نــوي نــور لېــوني

خدايــه ! محفــل ورځنــې تــش شــو څــه لــه
شــړي مالــت نــه پــه هــر تــور لېــوني

هغــــه د قـــيس د مدرســـــې طالبـــــان
دلتــه ژونــدي شــولو پــه ګــور لېــوني

هـــادي هغـــو پـــورې بـــه ژاړو مـــوږه
چـــې څـــو يـــاد ېږي دا څلـــور لېـــوني.

WWW.KHOST.AF

فضل الهي ګران

د رڼا نیالګي

هره خوا جان او جانان دی کوه طور دی کوه طور دی
یو بې حده خوږ جهان دی کوه طور دی کوه طور دی

عشق او وجد دی مستي ده د انوارو دنیاګۍ ده
چې موسی ورته حیران دی کوه طور دی کوه طور دی

تجلي مې د جانان دي ددې زره د عرش له پاسه
مینه مینه کن فکان دی کوه طور دی کوه طور دی

WWW.KHOST.AF

ستا د وحي نه قربان شم ای د عقل جبرائيله !
لږ خو وګوره توپان دی کوه طور دی کوه طور دی

ميخواره مجنونان واړه يو له مخې ميزوبان شوه
اوس د مينې امتحان دی کوه طور دی کوه طور دی

دې سرکش ناري جهان ته د مهدي وتل په کار دي
څه ښايسته نوري ارمان دی کوه طور دی کوه طور دی

چا ويل چې د ګران شعر راپربوتی له اسمانه؟ !
ګرانه ستا زړه څراغان دی کوه طور دی کوه طور دی.

۱۳/۲/۱۳۶۹

WWW.KHOST.AF

فضل الهي ګران

ژوبل دردونه

اوښـــکو کـــې د چغـــو تندرونـــه وينښـــولی شـــم
سـترګو نـه د کړيکـو تـول خوبونـه تښـتولی شـم

وينـــې، وينـــې چغـــې د شـــېبو مـــې ژوبلـــوي مـــدام
چغـــې د قلـــم نـــه لکـــه وينـــې غورځـــولی شـــم

ته که چاودې پوندې او شکېدلی ګرېوان نه ګورې
زه ژوبـــل دردونـــه د چـــا کلـــه هېرولـــی شـــم

WWW.KHOST.AF

دا ببر سرونه وچې شوندې او زخمي هیلې
تل د عاطفې په نرمه غېږه کې نیولی شم

سوزند فریادونه او ویرونه شول لمبه لمبه
ژوند د بې احساسو په لمبو کې سوزولی شم

ټول ګلان د چغو په وربل کې د خوږې مینې
ډېر په مینه مینه لکه پېغلې زنګولی شم

ونخوه ګرانه په غزل کې اورنۍ چغې
ژوبل امیدونه په نغمو ټکورولی شم.[1]

(1) د هیلو کودرونه، ۱۳٦۵ل کال، د لیکوالو اتحادیه، ۱مخ.

WWW.KHOST.AF

فاروق فردا

د نور وږی

راشه زما،
د سوځېدلو امیدونو،
د باغچې
مړاو غوټیو باندې
د خپلو سترګو د موسکاوو
د عطرونو پرخې
په شپېبو وورووه
چې مې د هیلو ګلان
د نور د وږو
نوراني لارو کې

WWW.KHOST.AF

د غوړېدو په خاطر
ستا د موسکاوو سپينې لارې ثاري
راشه زما،
غېږه کې وغوړېږه.
هر مازيګر
د لمر د شونډو په رنګ
د سره شفق په مخملينه پاڼه
ستا د بدن پرتابلو
د خپلې مينې انځورونو سره لوبې کوم
ستا د تابلو په غنمرګ بستر کې
ستا پر وربښمينو مړوندونو باندې
د ستا د زلفو د عطرونو شال پر سر غوړوم.

۱۳۶۸ل کال، سلواغه

WWW.KHOST.AF

د ځنګل جنازه

دا راتهول شوي لوګي
پر خپلو سترو اوږو
غواړي زموږ د کليوالو د ځنګل جنازه يوسي چېرې؟
د تورو وربځو شاته،
هلته چې ستوري د سپوږمۍ کاله کې
نور د ځنګل د شينکو ونو د شنو پاڼو شنه بويونه اوربدلی نه شي
اسمان نو چاته غوړوي لمنه؟
دا لمر ليدی شي که نه؟
په خپلو سپينو وړانګو؟
د کومې ميني مرثيې غږوې؟
توتکې زېرې د سپرلي راکوي
خولا په شونډو کې يې
مات شوي نه دي د سکوت مهرونه.

WWW.KHOST.AF

پردی ساقي

کوڅه هغه ده خو صنم نه شته
د زړه پرهر ته مې ملهم نه شته
رانجه ژړېږي د بڼو پر څوکو
چې د جانان مې پرې قدم نه شته
د شونډو پاڼې شولې ترمې ترمې
ساقي پردی، دی څه یې غم نه شته
سپوږمۍ غمجنه شوه پر بام نه راځي
د ځلېدلو یې پرتم نه شته
کږه وږه لکه د څانګې شومه
سپرلی بېده د وږو دم نه شته.[1]

۱۳/۵/۱۳۶۷

(1) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، ۴ګڼه، ۵۰مخ.

WWW.KHOST.AF

صفیه صدیقي

د محبت ګلونه

ما د الفت ځولۍ ځولۍ ګلونه
د عقیدت له باغه بیا راوړي
بیا مې ګېډۍ جوړې د سرو ګلو کړې
ستا په پټکي په خپل وربل کې یې ږدم
پاتې ګلونه به غونچې غونچې کړو
د چا په دوارو پښو کې د دې غونچو ګېډۍ ګېډۍ به کېږدو
بیا به په ګډه ورشو
هغه مالي ته چې ګلونه کري
د همدردۍ او وفا د صداقت او مینې
خوارہ تخمونه کري
مور به په ګډه ورته سلام ووایو
ته د پټکي ګلونه زه د وربل ګلونه
سره جوړه به یې کړو

WWW.KHOST.AF

د زړه له کومي به يې د هغه پښو کې کېږدو
بيا ورته وبه وايو
مالي ګلونه کره په هغو زړونو کې چې
د شاړو دښتو په شان وچې سپېرې پرتې دي
ددغو کلکو زړونو ددې سپېرو ډاګونو
هوا بدله کړه ته فضا بدله کړه ته
ورته رڼا وبښه د رنګارنګ ګلونو
بيا به په ډېره مينه
د هغو زړونو شاړو دښتو نه به
د محبت له ولې اوبه په لپو راوړو
بيا به خړوب شي هغه
په کې به وتوکېږي د محبت ګلونه.[1]

۹/۵/۱۳۶۵

(1) لوپته، ۱۳۶۷ل کال، د ليکوالو انجمن، ۸-۹مخونه.

WWW.KHOST.AF

صفیه صدیقي

د حقیقت ډولۍ

سترګې مې ستا د سترګو
د شنه اسمان په زړه کې
د وفا ستورې ګوري
زما د سترګو زړه کې
د امیدونو غوټۍ
په نښېدلو شولې
د شنه اسمان په شاوخوا سیمو کې
غمازي وربخې راغلې
څو د باران پلمه شوه جوړه ورته
زما له سوي زړه نه

WWW.KHOST.AF

يوه سيلۍ پاڅېده
لاړله نېغه د اسمان زړه ته ورننوته
خو بيا يې وليدله چې
نرۍ، نرۍ باران را وورېده
هغه ګلبوټي د غوټۍ شول خړوب
ګلان يې وسپړېدل
بيا د خيالو ناوې مې
د حقيقت ډولۍ کې
د واقعيت لويې وراوې سره
د نوي ژوند په کاله ننوته.[1]

(1) اخبار هفته، ګڼه ۲۵، ۱۳٦۹ل کال.

WWW.KHOST.AF

تاج محمد ياري

غزل

زما د اوښکو د محل خمونه مه ماتوه
د غم فنا د ميکدې جامونه مه ماتوه

ګوره ټوټې به يې ونه نيسې کوشېر د عذر
په سرو منګولو کې نيولي زړونه مه ماتوه
پربېږده مالي چې لږ د ګلو ننداره وکړمه
د زړه په سر کې مې اغزي غمونه مه ماتوه
د ښه نظر په خاطر تل درځي د سر په سترګو
د هيلو بڼ کې د احساس ښاخونه مه ماتوه

ماته ښې يادې دي(ياري) ستا ټولې کړې وعدې
په يارانه کې دې هېڅ وخت لوزونه مه ماتوه

WWW.KHOST.AF

زرين انځور د هېواد ځوان نوښتګر ليکوال دی. سره له دې چې د ليکوالۍ زياته برخه يې پر کره کتنې، کيسه ليکنې او څېړنې متمرکزه ده، خو په وروستۍ لسيزه کې يې زموږ شعر ته د يادونې وړ خدمت کړی دی او کله کله شعر هم ليکي، دلته يې يو ټوټه شعر ددغې مجموعې د ښه اختتام لپاره راوړو.

ټولو ته په مينه
زرين انځور

مخه ښه

يوه شيبه ده
عجيبه نه ده، يو غزل د جدايۍ دی
يو غمګين شانته پرتم دی
عجيبه ده،
را وربړي د وصال له شنه اسمانه تندرونه
او لګېږي،
پرې لګېږي د مينو ټول ناخواله اميدونه
خدايه خير کړې، خدايه خير کړې
يوه شيبه ده،
شيبه نه ده، د يو عمر پيلامه ده
يو عجب ټکی د کربښې

WWW.KHOST.AF

ورپسې بله ليکلې
خو لوستل د دغې کربښې
لا يې بله تماشه ده
هلته پټه
د سرسام زمان د پاڼو هديره ده
بې لوستلو ډېرې پاتې
نا ليکلې ډېر سپينې، سپينې پاڼې
دا شېبه، دا سې شېبه ده
شېبه نه ده هديره د يو ارمان ده
زما دا شېبه نا خوښه، دا عجيبه شان لحظه ده
لکه تې خور ما شوم جدا چې شي په زور د مور له تې نه
او رباب يو څوک را غلا کړي د ادم له خورې غېږې
او يا لاړه ترې درخو شي، منډه وکړي
يا دنيا خوږه کيسه لا ختمه نه وي
چې يې ژبه ورګونګې شي
هر څه پاتې شي نيمګړي
يا يو خوار د بوډۍ زوی وي
يو مين وي
يوه ناوې يې په مينه وي راوړې
لا يې لاس نه وي وروړی

WWW.KHOST.AF

چې له خوب څخه راویښ شي
ړنګه بنګه یې دنیا شي د خیالونو
دا شېبه داسې شېبه ده
د ګونګي رباب نغمه ده
د بوډۍ شپېږې اسره ده
چې پرته وي ځنکدن ته
یوه ړنګه شان لحظه ده
چې خبره په کې نه شته
خو له ورایه
د یو لاس یو اشاره ده
خدایه خیر کړې!
خدایه خیر کړې!

۲۵/۵/۱۳۶۸

WWW.KHOST.AF

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمد خان زوی پر ۱۳۴۶ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیا ته راغی او په یوې روښنفکري کورنۍ کې زېږېدلی دی لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لیسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۲ل کال له نوموړې لیسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال ببرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه

WWW.KHOST.AF

کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استادیون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لويې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له

WWW.KHOST.AF

خوا ترسره شول استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده درو سپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده و منله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلو اکاډیمیکو او لیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د واقعیتونو او حقایقو د څرګندیدو له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم

WWW.KHOST.AF

ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختې مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي زه ددې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اېښودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې

WWW.KHOST.AF

ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی.استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې) او(د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې، سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي

سربېره پر دې، په یو زیات شمېر، ملي او نړیوالو کنفرانسونو کې یې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به یې د اثارو یادونه وکړو:

اثار

الف- پنځوني:

کتاب نوم	خرنګوالی	چاپکال
• متهکور	لومړی شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دويمه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷

ب- راټولوني:

WWW.KHOST.AF

- هيلي	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
- نيمګړي ارمانونه	د حيران شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
- د لوونو فصل	ګډه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
- د نازو انا ياد	د سيمينار د ليکنو ټولګه	دويم ۱۳۸۷
- د استاد الفت نثري کليات	د استاد الفت نثرونه	دريم ۱۳۸۷
- سيندونه هم مري	د اسحق ننګيال شعري منتخبات	دويم ۱۳۸۷

ج-ژباړنې:

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  د پوهنوال روستار تره کي اثر	دويم ۱۳۸۷
- .د افغانستان فرهنګي ميراثونو ته يوه کتنه
  د نينسي دوپرې اثر	دويم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنايتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر	دويم ۱۳۸۷

د-يونليکنې:

- د اماراتو سفر	د اماراتو يونليک	دويم ۱۳۸۷
- که يون دی يون دی	د اروپا يونليک	لومړی ۱۳۸۷
- د پښتنو ګون ترخنډو	د امريکا يونليک	لومړی ۱۳۸۷

هـ-خبرې او شننې:

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته يوه لنډه کتنه	دويم ۱۳۸۷
- استاد زيار د پښتني فرهنګ يو ځلاند ستوری	دويم ۱۳۸۷
- د کابل پوهنتون د ادبياتو پوهنځي پښتو کتابښود	دويم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زيانونه	دويم ۱۳۸۷

WWW.KHOST.AF

- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دويم ۱۳۸۷
- ساينسي پرمختياوې دويم ۱۳۸۷
- ببرنۍ لويه جرګه ولسواکي او زورواکي دويم ۱۳۸۷
- انديال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هيله د خپلو سريزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري يون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ايډيال لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په ورېمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سياسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو ليکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړيوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای(ج) دې استاد يون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زيار کې ورته د نور زغم او وسبلې هيله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل-افغانستان

WWW.KHOST.AF